

ונאמר: מה "מכה אדם יומת" — יומת ממש, אף כי יתן מום בעמיתו כאשר עשה כן יעשה לו" — יתן מום ממש?! (27)

אמרי [שאלו] בני הישיבה: מדוע סבור היה התנא שראוי ללמוד מ"מכה אדם"?!?

אדרבה, הרי **דנין** [ראוי לדון] **ניזקין** ["כי יתן מום בעמיתו"] **מניזקין** ["מכה בהמה"] **ואין דנין ניזקין ממיתה** ["מכה אדם יומת"]?! (28)

ומפרשינו: **אדרבה**, **דנין** [ראוי לדון] חובל **באדם מ"מכה אדם**, **ואין דנין חובל באדם מ"מכה בהמה**. על כן סבר התנא שיש לומר: עין תחת עין ממש, והוקשה לו מנין לנו שאינו משלם אלא ממון?!

והיינו דקתני בברייתא: אם נפשך לומר

ועוד, **הא כתיב בתריה** [שם כ]: **"כאשר יתן מום באדם, כן יתן בו"**, **ושמע מינה "יומת" בממון**. (26)

ודנה הגמרא: **ומאי "אם נפשך לומר"** שאמר התנא שהרי משמע מדבריו, שיתכן להשיב על ילפותא זו, ולדחותה, והיאך אפשר לדחות לימוד זה מ"גזירה שוה" של "הכאה" — "הכאה"?!?

ומבאר הגמרא: **תו קא קשיא ליה לתנא: מאי חזית** [מה ראית] **דילפת מ"מכה בהמה", לילף מ"מכה אדם"?! כלומר, מנין לך ללמוד "גזירה שוה" "הכאה" — "הכאה", חובל באדם ממכה בהמה, ולומר שממון הוא משלם ואין מוציאין את עינו.**

אדרבה, נלמד "הכאה" ד"ואיש כי יתן מום בעמיתו" מ"הכאה" ד"מכה אדם יומת",

היינו אומרים "עין תחת עין" — ממש, כפשוטו של מקרא?!?

יש לומר: עיקר הגזירה שוה לענין אחר נאמרה, ואם תרצה ללמוד ממנה גם לענין חבלה שהיא בממון, יש לדחות ולומר לילף ממכה אדם — על פי תוספות הרא"ש. [ורבי עקיבא איגר הקשה על זה מדקאמרינן לקמן: וכי מאחר... מכה מכה למה לי.]

עוד יש לומר: לולא הגזירה שוה היינו לומדים **בהקש** ממכה בהמה ועל כן באה הגזירה שוה לומר שיש ללמוד ממכה אדם — תוספות על פי ביאור הר"ש. [ותירץ בזה קושיית רבי עקיבא איגר. ולפי מה שהובא לעיל הערה 21 אות ג שהברייתא כאן אליבא דרבי יהודה דלית ליה הקש, אי אפשר לפרש כהרש"ש.]

28. ואם תאמר: הא האי קרא לאו ברצח מיירי,

26. אין לפרש דרריש "אין נתינה אלא ממון" כדרכי ישמעאל [לקמן פד א] דהא בברייתא לא מייתי האי דרשא. [עוד, דאם כן הוה להו תלתא קראי, ולמאי בעינן לכולהו?!]

אלא הכי קאמר: אי סלקא דעתך דהאי "ואיש כי יכה כל נפש אדם מות יומת", היינו מיתת אבר, לישתוק קרא מיניה, דהא כתיב בתריה "כאשר עשה כן יתן בו", ופשטיה דקרא היינו מום ממש, אלא על כרחך דהאי "יומת" היינו בממון — "פני יהושע". וראה עוד ב"תורת חיים".

27. א. מכאן מוכח ד"גזירה שוה" ילפינן ולא מ"סמוכים", דהא "איש כי יתן מום בעמיתו" לא סמיך ל"מכה אדם יומת" — תוספות.

ב. ואם תאמר: אם הגזירה שוה לא באה ללמוד ממכה בהמה אלא ממכה אדם, אם כן הגזירה שוה מיותרת, שהרי גם בלא הגזירה שוה